

Joan Molas y Casas

4^a EDICIÓ

UNA SEÑYORA SOLA

PREU

Una Pesseta

PROPIETATS DRAMÁTICAS Y LÍRICAS

ADMINISTRACIÓ GENERAL

HOSPITAL, 12 Y 14, 2.º — BARCELONA

1891

UNA SENYORA SOLA.

A very faint, light gray watermark-style illustration of a classical building with four columns and a triangular pediment occupies the center of the page.

Digitized by the Internet Archive
in 2014

UNA SEÑYORA SOLA,

COMEDIA EN UN ACTE

arreglada á la escena catalana

PER

Joan Molas y Casas,

estrenada ab éxit brillantíssim

en lo TEATRE CATALÀ instalat en lo TEATRE ROMEA
la nit del 24 de Octubre de 1882.

4.ª EDICIÓ

aumentada ab poesias còmicas originals del mateix autor.

BARCELONA.

ADMINISTRACIÓ: GALERÍA MOLAS Y CASAS

CARRER DEL HOSPITAL, N.º 12 Y 14, 2.º

1890.

Aquesta obra es propietat de son autor. Ningú sense son permís podrà representarla, traduhirla ni reimprimirla. Los representants que té en tot Catalunya, Balears, Valencia é Isla de Cuba la Galeria dramática de l' autor senyor Molas y Casas, estan encarregats d' autorisar las representacions y cobrar los drets, quedant autorisats també pera negar lo permís de representació d' aquesta obra y de totas las del mateix autor á tota empresa, Societat, Cassino ó Café cantant que degui drets de Propietat Intelectual de obras que pertenesquin á aquesta Galeria ó á calsevol de las Galerías de Madrid.

AL MÈU ESTIMAT AMICH,

D. Lluís Martí y Massip.

*Accepta, amich Lluís, aquesta
dedicatoria com una petita prova
del verdader afecte que 't professa,
y 't professarà sempre, lo tèu com-
pany d' infantesa,*

F' AUTOR.

Barcelona 20 d' Octubre de 1882.

REPARTIMENT.

Personatges.	Actors.
PRUDENCIA.	D. ^a CARMETA PARREÑO.
SERAFÍ.	D. HERMENEGILDO GOULA.
EUGENIO.	» JAUME VIRGILI.
SIMON.	» LLUIS MUNS.

La escena passa en lo poble dels **Hostalets**, punt de parada de las diligencias de Vich. Any 187...

Dreta y esquerra, la del actor.

ACTE ÚNICH.

Sala en una posada de fora. Porta en primer terme, dreta. En segon terme, un llit; al costat la tauleta corresponent y un silló. Al foro una gran finestra que treu al pati de la posada. En aquesta finestra hi haurá un emparrat, y tindrà un esglaçat al estil de fora. A la esquerra un' altre finestra, un armari ab pisa y un mirall. Al mitj de la escena una taula ab un llum. Dos cadiras. Al foro esquerra una pissarra ahont s'hi llegeix lo següent,
¹²
escrit ab guix: + 8. Al peu de la pissarra una barreta
²⁰
de guix. Comensa la acció á las onze de la nit, y acaba
á punta de dia.

ESCENA PRIMERA.

PRUDENCIA y SIMON.

(La primera vá en traje de viatge ab cubre-polvos, manton y sombrero. Simon vesteix de pagés de la alta montanya. Fán sortida.)

SIMON. ¿Es dir que vol passar la nit en l' hostal?

PRUDEN. Sí, senyor.

SIMON. ¿Qué vol que l' hi diga? Ho trobo un xich estrany. ¿No té pagat l' assiento de la diligència fins á Vich?

PRUDEN. Es vritat: pero m' hi veig obligada. Jo m' entenç...

SIMON. Y balla sola.

PRUDEN. Jo no ballo de cap manera.

SIMON. Oh, ja, ja, pero...

PRUDEN. Menos paraulas. Vosté vegi si 'm vol llogar aquesta sala per tota la nit.

SIMON. ¡Ah! Prou prou. Millor que millor; ¡cada dia me la lloguessin! ¿Qué li portarém sopar?

PRUDEN. Menjaré un bossí.

SIMON. Corrent. L' hi comensaré á parar taula. *(Vá trayent estoballas y pisa de l' armari, y ho posa sobre la taula.)*

PRUDEN. ¡Vaya un descaro d' home! Ja ha tingut fortuna que no he volgut donar un escàndol. Pero al fi l' hauré perdut de vista.)

ESCENA II.

DITS, EUGENIO.

EUGENIO ¡Ah! Es aquí. ¡Gracias á Dèu que la trobo!

PRUDEN. ¡Altre vegada! Es molt pesat, molt imprudent, molt...

EUGENIO Dóna, vinch á dirli que si vol sopar se dongui un xiquet d' ànsia, perque la diligencia arrençará desseguida.

PRUDEN. No, senyor, no. Me quedo aquí.

EUGENIO ¡Ah! Bè, ¡aixó ray! També m' hi quedaré jo. Tant m' estimo arribar á Vich aquesta nit mateixa com demà al mitj dia. Ja tinc totas las feynas fetas... ¡Nos quedarem aquí!

PRUDEN. (¡S' ha vist descaro igual!...) Donchs, miri: quèdis aquest quart, y jo ja 'n pendrè un altre. Pássihu bè. (*Se'n va.*)

EUGENIO (*Dirigintho á ella.*) Miri que si puja á la diligencia, també hi pujarè jo.—¡Hostaler!

ESCENA III.

EUGENIO, SIMON.

SIMON. ¿Qué se l'.hi ofereix?

EUGENIO Teniu. (*L' hi dòna un duro.*)

SIMON. ¿Qué 'm lloga la sala?

EUGENIO No. Convindrà que se la quedès ella.

SIMON. ¡Oh! Per forsa se la tindrà de quedar: no n' hi ha d' altre á la casa.

EUGENIO ¿Es possible que en un hostal hi hagi no més...

SIMON. Com aixó es sols un punt de parada de las diligencias de Vich, casi ningú 's queda may á dormir, y ab aquesta sala n' hi ha prou per un cás de necessitat.

EUGENIO Bueno, pues: jo primer provaré un recurs per ferla tornar á la diligencia.

SIMON. Pero ¿per qué no hi torna?

EUGENIO ¡Oh! Esplíquili. Jo anava al cupé ab ella; hi eram tots dos sols, y com es de nit, ella tem...

SIMON. ¿Qué tem?

EUGENIO ¡Oh! Pregúntili; las donas son tan porugas. Pero torném al assumpto. Teniu (*L' hi dòna un altre duro.*)

SIMON. (Un altre duro.) Disposi.

EUGENIO Aquestas finestras ¿ahónt donan?

SIMON. Aquesta (*La del foro.*) dòna al pati d' entrada de la casa. Hi ha un emparrat que fa molt bons xarel-lo's. Si vol tastarlos...

EUGENIO No, gracias. ¿Y aquesta? (*La del cantó.*)

SIMÓN. Aquesta dòna á un altre patí ahónt hi ha'l corral, l' estable y la pallissa.

EUGENIO ¿Quina de las dugas es més fácil d' assaltar? Vull dir: si convingués, ¿per quina entraria millor á aquesta sala?

SIMON. Per aquesta no, que m' espalldaria la parra. Estiguis á l' estable ó á la pallissa, y puji per aquesta. (*La del cantó esquerra.*) Hasta trobará una escala arreconada que li podrà servir.

EUGENIO Bueno, i y desde la pallissa, jo podré véurer...?

SIMON. Sí, home: hi ha un reixat de canyas, y... prou que entenç lo que vol fer... Pero, sobre tot... jo farè l' orni. No 'm convè que 's vegi que á casa meva hi tinch... *tapujos*.

EUGENIO ¡Oh! Ja, ja; si pot ser, no farè res d' aixó; jo provaré un altre recurs.

SIMON. Ja torna.

EUGENIO Interinament, portéu sopar per dos.

SIMON. Pero... es que...

EUGENIO Teniu. (*L' hi dóna un altre duro.*)

SIMON. «Corriente.»

EUGENIO (Sort que m' ensopego á portar la calaixeria á sobre.)

ESCENA IV.

DITS, PRUDENCIA.

(*Mientras dura aquesta escena, Simon entra y surt per arreglar la taula.*)

PRUDEN. ¿Es dir que no hi ha altre sala que aquesta?

SIMON. No, senyora.

PRUDEN. Pues vosté tinga la bondat de sortir. (*A Eugenio.*) Jo la he llogada y...

EUGENIO Pero, senyora, ¿per qué fa aixó? ¿Que no ho véu que pert lo passatge? ¿Que no ho véu?.....

PRUDEN. Massa ho veig tot. Veig que vosté me segueix los passos...

EUGENIO Los passos, no: si primer havém anat en tren y després en diligencia.

PRUDEN. Bueno, ja 'm pót entèndrer.

EUGENIO Sí, senyora; y vaig á serli franch. Jo la vaig véurer á vosté en la plassa de la Llana; me va agradar, y vaig seguirla. Vosté vá trencar lo carrer de 'ls Assahonadors: vá entrar á la Administració de las diligencias de Vich, vá comprar un assiento de cupé...

PRUDEN. Y vosté...

EUGENIO Jo vaig péndrer 'ls altres dos, perque me agrada anar ample. He anat aquesta tarde á

la estació de Granollers, he pujat al wagó que vosté anava, hem baixat á Granollers, hem menjat un bossí á casa en Fidel...

PRUDEN. Y vosté ha dit al mosso que no 'm cobrés lo gasto. No l' hi agraheixo.

EUGENIO Permetím. Hem pujat després á la diligència de 'n Pere Metus, y vosté, si 's plau per forsa, ha tingut de venir al meu costat. Ha arrancat lo cotxe, jo l' hi he declarat l' amor; al cap d' una estona s' ha fet fosch... y vosté se ha esperverat de mala manera.

PRUDEN. ¿Encara gósa á dirho?

EUGENIO Permetím. Hem arribat aquí: fem mitj' hora d' alto: vosté ha fugit del cotxe, y ara 'm surt ab la *pata de gallo* de que 's queda á 'ls Hostalets. ¿Qué es créu que no ho sè que vá péntrer passatge fins á Vich?

PRUDEN. Pero no sap que ahir al vespre vaig rébrer una contra-órdre, y tinch d' esperar aquí mateix á una persona que no pót tardar, y potser l' hi dirá quàntas fan cinch. (Fèmli por.)

EUGENIO ¿L' seu promés tal vegada?

PRUDEN. No l' importa 'l saberho.

EUGENIO Gracias.

SIMON. Ja tenen la taula parada.

PRUDEN. ¿Cóm?

SIMON. Vull dir que quan vulguin...

PRUDEN. Jo no tinch res que véurer ab lo senyor.

SIMON. Me creya que no fos lo seu marit.

PRUDEN. ¿No ha sentit que l' insultava?

SIMON. Justament per ço m' ho creya.

PRUDEN. Pues mal cregut, y fassi que 'l senyor se retiri de l' habitació qu' es mèva. A vosté l' hi toca fer respectar l' establiment.

EUGENIO No s' amohini. Ja 'm retiro. (Posémli l' parany.) Y cónstili que no es vritat que la seguis ab tanta insistència. Jo sols tinch lo passatge hasta aquí, perque hi tinch una obligació precisa demá á punta de dia. Si vol seguir lo seu camí, ja ho sap; y perque ho cregui, ja hem convingut ab en Simon que dormirè á la pallissa. Dispensi del mal rato que li he pogut donar y 'm tè á la séva disposició: Eugenio Puntí y Comas, Tamborets, 15, Barcelona. Als peus de vosté... Senvirla. Me retiro... á la pallissa. (Se 'n vá.)

ESCENA V.

PRUDENCIA, SIMON.

PRUDEN. Si jo sapigués qu' es vritat, me 'n tornaría al cotxe.

SIMON. Jo aixís ho crech, perque alló qu' he dit jo del marit y muller, ha estat una broma. Lo cert es qu' ell, desde qu' ha arribat, m' ha dit que venia á 'ls Hostalets pera dirigir las obras del ferro-carril de Sant Joan de las Abadessas.

PRUDEN. ¡Oh! Donchs, llavoras, me 'n torno al cotxe.

VEU. (*Dintre.*) ¡Senyors, á marxar! (*Cascabells.*)

PRUDEN. Lo majoral ja crida.

SIMON. ¿Es dir que no 'm lloga la sèla quant he desayrat á un passatger que la volia?

PRUDEN. ¿Un passatger del nostre cotxe?

SIMON. No, del que vá á Barcelona. Com aquí se crusán...

PRUDEN. Ja l' hi pagaré; no vull que 's perjudiqui. Aquí té un duro.

SIMON. Es lo que val. La pissaïra ho canta. Dotze de menjar y vuyt de dormir, total vint.

PRUDEN. Fassi'l favor de dir al majoral que s' esperi una mica.

SIMON. Còrriente. (Si atrapés al passatger que 'm llogava 'l quarto, fòra negoci rodó.)

PRUDEN. ¡Corri!

SIMON. ¡Voy! (*Se 'n vá.*)

ESCENA VI.

PRUDENCIA, luego SERAFÍ.

PRUDEN. Res, ¡aventuras de viatge! Avuy en dia una senyora no pót viatjar sola. La sort que jo no sòch poruga. (*Posantse lo sombrero que ja se havia tret.*) Si mès de quatre senyoras se haguassin trovat al mèu puesto, solas y perseguidas per un Tenorio sense urbanitat, ¡qué ho sè jo lo que haurían fet! Una de dos: ó se haurian rendit á discreció, ó n'haurian donat part á 'ls Mossos de la Esquadra.

SERAFFÍ. (*Dintre.*) ¡No! No 's molesti. No puch equivocarme, si no hi ha altre sala.

PRUDEN. Algú vè; anémsen al carruatge, que no me esperessin. (*Surt Serafi en traje de viatge y maleta. Al passar per la porta, se topa los dos, enredantse lo sarrell del manton de Prudencia ab un botó del chaqué de Serafi.*)

SERAFFÍ. Servirla.

PRUDEN. ¡Ay! ¡Cuidado, que se m' emporta!

SERAFFÍ. No, senyora. ¡Dèu me 'n quart! Que vosté vinguès ab mí, santo y bueno; pero emportármela, ¡may!

PRUDEN. Es lo botò que s' ha embolicat ab lo sarrell... (*Procurant desenredarse.*)

SERAFFÍ. No, s' equivoca, y dispensi. Es lo sarrell que s'ha embolicat ab lo botò. Vaya una casualitat; qualsevol diría...

PRUDEN. Cuidado; encara ho embolica mès...

SERAFIG. No fòra estrany. Pero cregui que no es que ho fassi expressament.

PRUDEN. ¡Ah! ja está. (*Desenredats.*)

SERAFIG. Are dispensi.

PRUDEN. Vosté tè que dispensar. Servirlo. (Es sim-pàtich lo jove del botò.) (*Se 'n vá.*)

SERAFIG. (No es malota la senyora del sarrell.)

ESCENA VII.

SERAFIG.

Y ¿ahónt déu anar tota soleta aquesta bona senyora? ¡Bah! No hi pensém, perque si hi pensés massa, lo cor se me n' hi aniría. Tinch un cor que no era fet per mí, no: era fet per un moro d' aquets que tenen serrallo, per un Cupido... pero aixó sí, sempre respecto. Las donas per mí... Deixemho córrer. Ja sòch á posada. ¡Gracias á Déu! Aquí hi ha un llit, y que, segons sembla, tè molts pretendents. Per fortuna, ja l' hi pagat junt ab lo sopar. ¡Ay! (*Assentantse.*) Estich cruxit de camas, marejat de cap, y qué sè jo, de tot lo cos. ¡Encara diuhen diligencias! ¡Y tant sovint qu' haig d' anarhi! Jo tinch una fàbrica en Manlleu, pero casi sempre sòch á Barcelona. Demá mateix tinch de serhi per un assumpto, y per ço he près passatge en Vich, del cotxe que ha sortit aquet vespre: pero, ¡quín passatge! L' interior, lo cupé, la delantera, tot tenia amo; no he tingut més remey que encaixonarme al imperial. A lo ménos estava sol, y he pensat:—¡Bah! quan arrenqui'l cotxe, t' hi posarás com á ca 'l sogre; pero ¡ca! al cap d' un moment puja un subjecte.—¡Malo!—he pensat. La nit era fosca, sento que tiran un bulto á 'ls mèus peus, després un altre... y un altre... y un altre, fins á nou ó deu.—¡Aquest home porta una botiga de género!—entre mí pensava. Pero palpo y trobo qu' aquells bullos eran calents: torno á palpar y sento que 's manejan: allargo la mà una mica mès y ¡nyich! 'm mossegan. ¡Jo 't flich! encench un misto, y 'm trobo al mitj d' una dotzena de tossinos menors de edat; ¡dotze garrinets, lo qui 'ls tractava, tretze, y jo catorze! ¡Catorze justos eram en lo ditxós imperial! Pero, encare aixó era lo de menos. Lo mateix ha sigut arrencar la gran baluerna, que rómprer ab una serenata á dotze véus aquells companys dé viatge. M'he tapat las orellas, m' he

encomanat á tots los sants del cel en general, y particularment á sant Antoni Abat que crech que té algun ascendent sobre aquellas bestiolas; pero ¡ca! los sants no 'm sentian, perque m' ofegava la véu aquell coro de baixos enrogallats.—¡Bon home!—he cridat ja al punt de dalt.—Féu lo favor de fer callar aquestas criatures que us accompanyan. Pero ¡ca! ell ja devia estar *quilotat* ab aquell género de música, y dormia com una marmota. No he pogut aguantar més. La diligencia ha arribat á 'ls Hostalets: he baixat, y aquí 'm quedo fins que 'n passi un' altre. Si no arribo á Barcelona al dematí, hi arribaré á la tarde. Posémse ab comoditat. (*Se treu lo jaqué, se l' respalla, s' arregla la corbata, etc., mentre parla Prudència ab Simon. Ella no s' ha adonat de Serafí.*)

ESCENA VIII.

SERAFFÍ, PRUDENCIA, desseguida SIMON.

PRUDEN. ¡Quín xasco! Ell ja era en lo cupé. ¡Imposible! ¡No marxo! Sort que tinch lo quarto pagat.

SIMON. Pero, senyora, fassi 'l favor d' escoltar me. Jo volia dirlí...

PRUDEN. ¡Vagi en nom de Déu!

SERAFFÍ. (Calla, es la senyora del sarrell, s' haurá descuidat alguna cosa.)

SIMON. (Lo cas es qu' ell també ha pagat lo quarto y aquesta senyora no pót quedarse aquí...) Escolti, jo ho sento, pero...

PRUDEN. Vosté no té disculpa. Vosté m' ha enganyat. M' ha dit que 'l que 'm perseguix era enginyer; ja li dich jo que sap enginyarse...

SERAFFÍ. (¡Ola! La perseguixen: ja m' agrada: defensar donas es lo meu fort.)

SIMON. Jo li diré. Ell tenia de quedarse aquí, pero vol anársen perque los celos lo matarían. ¿Per qué li deya vosté que n' esperava un altre?

PRUDEN. Y ¡á n' ell qué se l' hi endona?

SIMON. Molt. Se pensa que vosté espera 'l promés.

SERAFFÍ. (Es soltera.)

PRUDEN. ¡Y si fos lo meu marit?

SERAFFÍ. (¡Es casada!)

SIMON. No s' ho pót créurer perqué vosté l' hi ha dit que s' havia mort.

SERAFFÍ. (¡Es viuda!)

PRUDEN. ¡Y si m' hagués tornat á casar?

SERAFFÍ. (Vaja, sí: dos cops casada.)

PRUDEN. Sí, sòch casada, pero no m' ha convingut dirho.

SERAFIG. ¡Batúa! ¡Contrabando!)

PRUDEN. Axís ja pot dirli que espero al meu marit...

SIMON. No s' ho creurá pas.

PRUDEN. Pues miri, potsé no es gayre lluny de aquí.

(*Serafig torna á posarse l'jaqué.*)

SIMON. ¿Ahónt es, donchs? Aixó convindrà, perque lo que es aquell jove está decidit fins á *sucidarla*.

PRUDEN. ¡Verge santíssima!

SIMON. Pero, ¿hónt es lo seu marit?

SERAFIG. ¿No us han dit que no era gayre lluny?

SIMON. Bè, sí...

SERAFIG. (Deixim fer y la salvo d' aquest cócora.)

(*A Prudencia.*)

PRUDEN. (Lo jove del botò.)

SERAFIG. Perdona si m' he presentat tant... aixís de sopeton... (*A Prudencia.*)

SIMON. ¿Qu' es lo seu marit tal vegada?

PRUDEN. Pero...

SERAFIG. (Confihi en mí.) Cregas que si no m' he llenyat més aviat á 'ls teus brassos, ha sigut pera darte una sorpresa; pero al fi, m' hi llenso! (*Vá á abrassarla.*)

PRUDEN. Aixó no corra pressa. (*Detenintlo.*)

SIMON. ¡Bravo! Si es lo seu marit, ja 'm surt á compte. Tots dos se quedarán la sala y jo he cobrat per doble. Aném pèl sopar.) (*Se'n vá.*)

ESCENA IX.

PRUDENCIA, SERAFÍ.

PRUDEN. Vosté 'm salva d' un conflicte que no s' één hauria acabat. L' hi estimo.

SERAFIG. Mani. No sòch lo seu marit, pero ja sap que pót disposar de mí com si fos en tota regla.

PRUDEN. Gracias. Are l' hostaler dirá al altre que sòch casada, que vosté es la persona qu' estava esperant, y l' atrevit 'm deixará tranquila.

ESCENA X.

DITS, SIMON *ab plats y viandas.*

SIMON. ¡Aquí está 'l sopar!

PRUDEN. Molt bè.

SERAFIG. ¡Ganga! No's mou. Sí, vaja, la he fletxada y vol quedarse á ferme companyía.)

SIMON. Ja li dich jo que ha tingut un disgust aquell jove quan jo li he dit que el seu marit era aquí...

- PRUDEN. ¡Ja!
- SIMON. M' ha preguntat si era guapo.
- SERAFIG. Y ¿qué li heu dit?
- SIMON. Que no era lleig, qu' era passador.
- SERAFIG. ¿Cóm passador? Passador ne tenen los cordons de las cotillas.
- PRUDEN. ¡Y ell qu' ha respot?
- SIMON. Que tota vegada que l' sèu marit no era guapo, encare tenia esperansa.
- PRUDEN. ¡Imprudent!
- SERAFIG. Sí; 's veu qu' es un poca vergonya; pero jo li contaré un cuento. (*Volent anarhi d' una manera cómica.*)
- PRUDEN. Dèxil. (!Ay!) Déixal estar. (*Detenintlo.*)
- SIMON. Sosseguis, home: encare 'm descreditarán la casa.
- SERAFIG. Ja tè sort que vostés me detenen, que si no...
- PRUDEN. Y donchs, ¿que no se 'n vá ab la diligencia?
- SIMON. Conto que sí: pero com s' ha trencat la barriquera d'una mula, lo cotxe no arrencará fins d' aquí una mica. ¿Se 'ls ofereix alguna cosa?
- SERAFIG. Anéu en nom de Déu.
- SIMON. Tornaré luego.

ESCENA XI.

PRUDENCIA, SERAFÍ.

- PRUDEN. (Y aquest home no se n' vá. Crech que la sala 'm perteneix á mí sola.)
- SERAFIG. Si es servida... (*Convidantla á sentarse á taula.*)
- PRUDEN. ¿Qué vol dir?
- SERAFIG. Que si «gusta» accompanyarme...
- PRUDEN. (Vaja, me convida á menjar lo meu sopar. Tè gracia.)
- SERAFIG. (¿Qué rúmia?)
- PRUDEN. Dispensi, pero crech que fòra jo la que hauria de convidar á vosté.
- SERAFIG. No, senyora, y dissimuli: jo sòch l' que li ofereixo part del meu sopar...
- PRUDEN. Aquí está la equivocació: es lo meu.
- SERAFIG. ¡Ah! No: no, senyora, y perdoni...
- PRUDEN. ¡Oh! No ho dupti... y dispensi...
- SERAFIG. Pues jo l' he pagat...
- PRUDEN. Y jo també...
- SERAFIG. Calli... ¿de veras? (*Rihent.*) Llavoras n' hi déu haber dos raccions: menjarém junts, sense cumpliments, ab tota franquesa...
- PRUDEN. En fin... (*S' assentan un á cada part de la taula.*)
- SERAFIG. Ademés, ja 'ns han casat; miris, l' hostaler

ha sigut un testimoni, y aquest pollastre l'altre. (*Trinxantlo.*) ¡Quin testimoni més dur!

PRUDEN. Las amistats se forman desseguida, anant de viatge.

SERAFFÍ. Sobre tot si un es fisonomista; vull dir: si en los semblants un llegeix lo que senten las personas. ¿Es fisonomista vosté?

PRUDEN. Una miqueta.

SERAFFÍ. Donchs, digui, digui. ¡Quin concepte ha format de mí? Ab franquesa.

PRUDEN. Me sembla que vosté es un tipo... com li diré... original.

SERAFFÍ. No es la primera vegada que m' ho diuhen, y 'm consta que d' original ho sòch; no crech que 'l pare m' hagués copiat de cap extranger. Donchs jo veig en la seva fisonomía... (*Possuntli algo en lo plat.*)

PRUDEN. Digui.

SERAFFÍ. Un parell d' ulls que arriban á l' ànima.

PRUDEN. Ja m' hi pensat que 'm farfa favor...

SERAFFÍ. ¡Ah! No, no: creguim: á mí m' agradan las cosas... naturals. ¡L' hi agradan las patatas?

PRUDEN. A mí tot m' agrada. (*Ell n' hi posa.*)

SERAFFÍ. Donchs... ¿Ahónt eram?

PRUDEN. Als ulls.

SERAFFÍ. ¡Ah! sí. En ells hi llegeixo que vosté viatja per despit, per ràbia; mès clar: per un punt de matrimoni.

PRUDEN. Donchs s' equivoca. Fá un any y mitj que sòch viuda.

SERAFFÍ. (¡Viuda! Ja deya jo...) Llavoras, per disgustos d' algun futuro...

PRUDEN. Veig que tè molt mala punteria. Viatjo per gust; es á dir: vaig á Torelló á péndrer las aguas perque sí, per fugir de la monotonía de Barcelona. Allí visch ab una germana casada. Tot sovint emprench sortidas; com estava feta á viatjar...

SERAFFÍ. *Conque* estaba feta... (*Bebent.*)

PRUDEN. Naturalment: sent esposa d' un capitá d' Infantería, com pót compéndrer, tot sovint cambiavam lo domicili.

SERAFFÍ. Y are que va pérdrer lo marit, vosté viatja... tota soleta... sempre soleta... ¿Eh?

PRUDEN. Sempre sola. (*Ab intenció.*) Y si no 'm fá por aquest ximple que 'm persegueix, si m' estich are com si tal cosa vis á vis ab vosté, que 'm figura marit y no tinch l' honor de conéixe'l, es perque sè que la dona que 's respecta á sí mateixa, no li costa gayre de saberse guardar y fer que la respectin los altres.

SERAFFÍ. ¡Ah! Bè... sí... sí. (Malo, malo, malo.)

PRUDEN. (Pèl que pugui ser, béute aquest ou.)

SERAÍ. (Ja han fet salva.)

PRUDEN. Y vosté ¿viatja també per recreo?

SERAÍ. No, senyora, no. Jo, per necessitat, per pura necessitat.

PRUDEN. ¿Potser es viatjant d' alguna fàbrica?

SERAÍ. Res d' aixó. No ho endevinaria may.

PRUDEN. ¿Quin ofici, quina professió?...

SERAÍ. Sòch oncle, senyora, y veliaquí tota la mèva feyna.

PRUDEN. Ja trobava jo que 'm feya cert respecte.

SERAÍ. Sí, senyora: aquí hont me véu, tant jove, á vint y vuyt anys, tinch un nebot que 'n té trenta quatre, un nebot que 'm dóna disgustos y gasta lo mèu.

PRUDEN. Sí qu' es cosa divertida.

SERAÍ. Per vosté, pero per mí es molt trist tenir de pagar los deutes d'un truhan que sempre 'n fá brotar de nous.

PRUDEN. Y ¿qui l' hi obliga?

SERAÍ. ¿Qui? Lo bon nom de la mèva germana gran, que va morir recomenantmel.

PRUDEN. Aixó diu molt en pró dels sentiments de vosté...

SERAÍ. Pero ja passa de mida. Oy, me n' ha fetas de molt crespas.—Una vegada, per escarmentarlo, vaig consentir que per qüestió d'un deute, lo tanquessin á la Casa gran del carrer de la Amalia. Jo, desempallegat per un quant temps d'aquella plepa,—ja li puch dí en lo seno de l'amistat...—vaig empéndrer una conquesta. Ré, no es cap mal.—Una moreneta, vivaratxa, ab uns ulls...

PRUDEN. Reparo que vosté 's ficsa molt ab los ulls.

SERAÍ. ¡Oh! ¡Són lo primer sentit de la persona! —Pues, com anavam dihent, aquella moreneta, que vivía prop de casa, sortíà molt al seu balcó, y vaig reparar que 'ls sèus ulls,—dissensi que 'ls torní á anomenar—los sèus ulls me miravan de certa manera sempre que jo sortíà á la mèva balconada.

PRUDEN. Vamos...

SERAÍ. Ré, 's coneix que la pobre s' havia enamorat de mí, al menos aixís m' ho creya.

PRUDEN. Miris que la historia porta trassas de ser llarga. (*Impatient.*)

SERAÍ. Calmis, ja abreviaré, ja abreviaré. Vaig comprarli un medallón de turquesas, y ella va tenir la bondat de acceptármel. .

PRUDEN. ¡Bona seria!

SERAÍ. Jo, que sòch molt respectuós ab las senyoras, no li exigia carinyo, pero indirectament lo desitjava. Ella, res, se llamaba quieta sempre, sempre quieta. Quan un dia 'm diu:—¿Cóm vol que l'estimi si té tan mal cor?—

¿Per qué, senyora?—Perque, segons m' han dit, vosté qu' es rich de sobras, consént qu' estiga á la presó lo seu nebot, per no sè qué d' un deute, per una calaverada.—Jo, per ferme ben voler de la moreneta, ¿qué vaig fer? Pago l' deute, escrich al jutge, y l' mateix dia, cap al tart, varen deixá aná al prés. Al vespre jo era á casa d' ella: trucan, encench un candelero pera anar á obrir jo mateix la porta, endevinant qui sería, y era ell, lo meu nebot. —Vina als mèus brassos!—vaig esclamá ab tota l' ànima, y ell ¡plaf! se llença desseguida en los de la mèva moreneta. ¡Quatre minuts de rellotge van estar en aquella posició!

PRUDEN. ¿Y vosté qué feya?

SERAFI. Jo... m' estava ab lo candelero en la mà sense saber lo que 'm passava.

PRUDEN. Llavoras èlls dos ja 's coneixían...

SERAFI. ¡Jo ho crech! Va ser una vil conxorxa entre 'ls dos. Per ço ella va comensar per dirigirme 'ls ulls de aquella manera. ¡Va profanar aquets diamants que tenim en la cara pera expressar los secrets del interior! (*Ella riu.*) Pero, pregunto jo: ¿per qué aquella xicota vá estimarse més á n' ell que á n' á mi? ¡Potser porque jo era l'oncle?

PRUDEN. Es possible; aquest títol fá com lo cabell blanch, envelleix la persona.

SERAFI. No 'm parli d' aixó. Un cop vaig atraparli una carta... oy, que sempre la porto per si un dia atrapo la malvada que l' hi va escriúrer.

PRUDEN. ¿Es de la moreneta?

SERAFI. ¡Cá! ¡Qu' está fresca! Es de un altra. ¡Si es un «me gustan todas»! L' hi llegiré lo principal: (*Llegint.*) «Cuando se irá al Pueblo Nuevo el carcamal de tu tio.» Jo 'm creya que volían que 'm mudés de casa, res, per tontería, porque jo no 'ls vigilés; pero escolti, escolti: «Para que podamos disfrutar de la herencia de ese viejo regañón...» Ja véu si es sensible: ¡dirme vell á vint y vuyt anys, y carcamal, per torna!

PRUDEN. Sí que es una mica massa.

SERAFI. La carta la firma una tal «Paquita».

PRUDEN. ¿De modo qu' ell espera que vosté 's mori pera heretarlo?

SERAFI. Si, pero no ho logrará; aixó fará que jo 'm casi. Encara que lo qu' es aquet cop no se m' escapa.

PRUDEN. ¿Vol tancarlo altra cop á la presó?

SERAFI. Én la presó material, nó: pero sí en la moral, y d' aquesta no se 'n surt tan fácilment. Lo caso.

PRUDEN. ¡Bonica venjansa!

SERAFI. Jo l'hi he arreglat lo casament; 'm va es-

criurer que tot estava á punt y per ço vaig á Barcelona, pera enllestar la ceremonia.

PRUDEN. M' alegraría que tot l'hi anés com desitja, y, quan tinga la bondat d'anársen, jo me n'aniré á descansar. (*Aixecantse.*)

SERAФÍ. ¿Qué diu ara?

ESCENA XII.

DITS, SIMON.

SIMON. ¿Se 'ls ofereix alguna cosa?

PRUDEN. ¿Suposo qu' aquell desvergonyit ja déu ser fora?

SIMON. No encare, pero marxará ab la diligencia.

SERAФÍ. ¿Encara no ha arrencat?

SIMON. No, senyor, luego. No 's cregui qu' aquell jove no pót acabarsho que vosté siga 'l marit. ¡Encare vigila!

PRUDEN. (Quína audacia.)

SIMON. Si gustan, ja poden anar á dormir. Quant passi lo cotxe de la matinada, ja vindré á trucarlos.

PRUDEN. Si tingués un' altre sala...

SIMON. ¡Ay, ay! ¿no es lo seu marit?

PRUDEN. Sí, pero...

SERAФÍ. Dormím sempre separats. Es un capritxo, una moda...

SIMON. No queda altra llit que 'l meu.

PRUDEN. ¡Oh! aixís ray. Lo senyó vindrá á ferli companyia.

SIMON. Hi ha una petita dificultat. Dormo ab la dona.

SERAФÍ. ¡Quína llástima! Un llit tan bonich... (*Pèl de la escena.*)

PRUDEN. (Será precís confessarli la veritat.) (*Apart á Serafi. Simon desa 'ls plats y enretira la taula.*)

SERAФÍ. Pensi que 'l tunante no ha marxat encare, y si veu que no es cert lo nostre matrimoni, mourá nova brega y jo 'l mataré, 'l mataré... No vulga que 'm perdi. Consideri que sòch oncle d' un nebot...

PRUDEN. (¡Quín compromís!)

SIMON. Vaja, dormin de gust. Trobarán lo llit ben tou. Ahir van refer los matalassos.

PRUDEN. (¿Qué diu aquest home?)

SIMON. Nada: quedém que 'ls eridaré quan passi la diligencia; y én quant als lladres, no tinguin por, qu' encare que per qui ne corran alguns, la porta del corredor quedará tancada, y aixís no han de témer.

PRUDEN. Paciencia.

SIMON. (Si no són marit y muller, aixís los atrapo.)
(Se 'n vú.)

ESCENA XIII.

PRUDENCIA, SERAFÍ.

PRUDEN. Pero escolti... (Se sent tancar una porta de dintre.)

SERAFFÍ. Res: ja ha tancat.

PRUDEN. Es molt cert, y l' hostaler se n' anirá al llit, que l' tè abaix; y cóm lo cridém are?

SERAFFÍ. ¡Aixó, ray! No se l' crida.

PRUDEN. ¿Sap qu' es molt tranquil?

SERAFFÍ. Y donchs, ¿qué vol que fassi? ¡Vol que 'm posi á cridar: «¡Socorro, que 'm tancan sol ab una senyora guapa!»

PRUDEN. Ni tant ni tant poch. (Se sent marzar la diligencia.) Ara arrenca la diligencia.

SERAFFÍ. ¿Qué vol dir?

PRUDEN. Qu' are marxa lo meu perseguidor. Ja no necessito que 'm fassi de marit. Ab aixó, ja pót anarsen.

SERAFFÍ. Gracias.

PRUDEN. ¿Pero no coneix vosté mateix la situació méva? ¡Es molt apurada!

SERAFFÍ. Senyora, ja ho veig y ho sento molt; jo sòch molt galan, y si pogués tréurela del apuro, la 'n treuria. Pero no hi veig medi. Si vaig allá y espanyo la porta, moch un escàndol y m' esposo que l' hostaler, creyent qu' entran lladres, me foradi l' cútis. Si cridém, no 'm sentirán. Saltar per la finestra es impossible: aixó equival á l' alsaria d' un primer pis ab entresuelo assota.

PRUDEN. ¡Oh! ¡Quina idea més bona!

SERAFFÍ. No, no: ha estat un dir, ha estat un dir.

PRUDEN. Al fi y al cap, l' alsada d' un primer pis no es moltà.

SERAFFÍ. ¡Cristo! La suficient per trencarme la espinada. Si hi hagués una escala... encare... (Prudencia mira per la finestra del foro.)

PRUDEN. ¡Oh! ¡Ja estém salvats!

SERAFFÍ. No encare, no encare.

PRUDEN. Aquí baix hi ha un emparrat que li vindrá bè per agafarse.

SERAFFÍ. Bè, ¿qu' ho diu de serio? Miri que 'm proposa un suicidi.

PRUDEN. Si no hi ha l' més petit perill. ¡Y ademés, jo l' hi suplico! (Ab amabilitat.)

SERAFFÍ. Ab las sevas súplicas m' obligaria á pujar fins dalt d' un colomar, pero may á baixar com un mico, agafat en una parra.

- PRUDEN. Luego vosté 'm vol comprométrer...
- SERAFIG. ¡'M fa ríurer! Vosté 'm vol comprométrer á mí.
- PRUDEN. Vosté vol deshonrar lo mèu nom, sense cap respecte.
- SERAFIG. ¡Ah! ¡no, senyora! ¡May! Jo sòch molt respectuós tocant á la part débil de la societat...
- PRUDEN. Donchs, fassi 'l que li demano (*Suplicant.*) y aquesta part débil tindrà un favor mès que agrahirli.
- SERAFIG. Si ho agafa d' aquesta manera...
- PRUDEN. Es la millor perque jo 'l cregui digne de la mèva simpatia. ¡Respectim! (*Se sent cantar un grill.*)
- SERAFIG. (*Després de pensar.*) Estiga bona.
- PRUDEN. (*Ab dolsura.*) Pássihu bè.
- SERAFIG. Al menos diguim lo seu nom. ¿A qui tinch l' honor de respectar lo dia vintinou d' Agost, á la una de la matinada?
- PRUDEN. A la senyora Prudencia Contreras, viuda de Bizarro.
- SERAFIG. Donchs, ja que 's diu Prudencia, tinga la prudencia de no abusar de la mèva.
- PRUDEN. ¡Impossible! L' únic que puch fer es pre-guntarli 'l seu nom y venerarlo sempre.
- SERAFIG. Me dich Serafí Comas y Boet.
- PRUDEN. Lo nom de Serafí ja indica que vosté m' ha de fè aquesta gracia.
- SERAFIG. ¡Oh! ¡si tingués alas, ray! L' hi juro... ¡per la véu d' aquest grill! que si no tingués por de trencarme una cama...
- PRUDEN. ¿Encare vacila?
- SERAFIG. No, senyora; ja me 'n vaig. ¡Haver d' anar pèls emparrats com un llangardaix, y tot per fugir d' una senyora... que s' ho val la pena...
- PRUDEN. No: per ferli un favor que ella no olvidarà en la vida.
- SERAFIG. Ni jotampoch... sim' esguerro. (*Passant una cama á l' altre part de la finestra del foro, tira la maleta abaix.*) La manera de baixar es molt poética, molt; pero jo preferiría una escala ben prosáica. Bona nit tinga. (*Desapa-reix.*)
- PRUDEN. Bona nit. ¡Gracias á Dèu! pero de tots mo-dos ell m' ha tret del compromís.
- SERAFIG. (*Sortint de repent.*) Senyora, ¿vol fè 'l favor de acceptarme aquest rahim? De poch que no l' esclafó.
- PRUDEN. Gracias. Sant Antoni 'l guardi de péndrer mal.
- SERAFIG. No fará res que no siga de lley. (*Baixant.*)

ESGENA XIV.

PRUDENCIA, *luego* EUGENIO.

PRUDEN. Grech que ja es abaix. Tanco la finestra y comenso á despullarme. (*Fá lo qu' ha dit.*) Es un bon subjecte.

EUGENIO (*Apureix per la finestra del cantó.*) Lo cor m' ho deya; no era 'l seu home. (*Saltant á dintre.*)

PRUDEN. ¡Ay! ¡Vosté aquí?

EUGENIO Jo que he vist un bulto que baixava per la parra y he comprés la comedia que m' ha armat. Aquell bulto no será 'l seu marit, quan vosté, creyentse que jo havia marxat ab la diligencia, se l' ha esquivat d' aprop. Pero ja 'm tè aquí altre vegada.

PRUDEN. ¡Serafí! ¡Serafí! (*Corrent á obrir la finestra.*)

EUGENIO No cridi.

PRUDEN. Crido al mèu espós, que ha sortit per matar aquell grill que no 'ns deixa descansar. ¡Serafí!

SERAFÍ. (*Dintre.*) ¡Pujo! (*Se sent bordar fort á un gos de Terranova.*)

EUGENIO (Potser sí que ho era.) Me 'n vaig, pero 'm quedo vigilant. ¡Ay de vosté si's burla de mí. Tinch mal génit. (*S' enfila á la finestra.*)

PRUDEN. Ell també y porta revólver.

EUGENIO (*Malo!*) Pero recordi... (*Anantsen per la finestra.*)

PRUDEN. ¡Imprudent! (*Tancant la finestra ab furia. Lo gos ha seguit bordant.*)

ESGENA XV.

PRUDENCIA, SERAFÍ.

SERAFÍ. (*Puja rápit per la finestra del foro, sense la maleta.*) ¡Ay! ¡ay! ¡Dimontri! ¡En aquesta casa no donan menjar á los gossos! ¡Vàlgam lo saber de gimnástica!

PRUDEN. Miris que...

SERAFÍ. Es impossible sortir. Abaix hi ha un porter de Terranova molt aficionat á pantorrillas, y ja veurá: entre vosté y 'l gos, m' estimo més estarne ab vosté, qu' al menos no 'm dará cap mossegada. ¡Sent? Encare borda. (*Are calla 'l gos.*)

PRUDEN. Si justament jo'l cridava per dirlí qu'aquell atrevit ha pujat per aquesta finestra, al punt que comensava á despullarme.

SERAФÍ. ¡Sí? ¡Ahónt es? ¡Aguántim, senyora, aguántim, ó 'n faré xixinas!

PRUDEN. Sosseguis, home.

SERAФÍ. Ja tè sort... Bè, si vol continuar la sèva feyna, no mirí prim: sòch algo curt de vista.

PRUDEN. De tots modos, are ja he tancat aquesta finestra; tòrnissen vosté per la mateixa, la tancarè, y no hi ha por que ningú entri.

SERAФÍ. Senyora, aixó ja es massa abusar. No 'm moch d'aquesta sala y tiri pèl cantó que vulga.

PRUDEN. Jo la he llogada per mí sola.

SERAФÍ. Jo per mí tot sol.

PRUDEN. Bueno, si s' hi empenya, passaré tota la nit desperta. (*S'assenta en una cadira de la dreta.*)

SERAФÍ. Ja veurá, senyora. ¡Vol que li fassi un pacte?

PRUDEN. Digui: com que aixís com aixís, tinch d' escoltarlo per forsa...

SERAФÍ. Donchs, bè. Arreglemho lo mateix qu' ab lo del sopar. Partim la diferència. ¡Véu? Aixó 's fá aixís. (*Agafa 'l guix y fa una ratlla llarga al mitj de la escena.*) Tirém una ratlla. Es l' Ecuador. (*Rihent.*)

PRUDEN. ¡Encare 'm fará ríurer! (*Mitj rihent.*)

SERAФÍ. ¡Quína part l' hi agrada mès, la de Llevant, la de Ponent ó la de Tramontana?

PRUDEN. Qualsevol. (La idea es enginyosa.)

SERAФÍ. Donchs, trayém un matalás, estenémlo á terra, y dormirém un á cada banda de cuarto. ¡Qué hi diu?

PRUDEN. Que no 'm convé.

SERAФÍ. Donchs, fiquis vosté al llit y jo 'm quedaré dormint en aquest silló. (*Posantlo á la altre banda, la esquerra.*)

PRUDEN. Es inútil lo que 'm proposa.

SERAФÍ. Jo l' hi garantiso un respecte mayúscul. Sòch molt tocat y posat en totes las mèvas coses. Miris: fins á la edat de vint anys vaig dormir en la mateixa sala de la mèva àvia y may ningú va tenir res que dirhi.

PRUDEN. Quedis vosté ab lo llit, y jo ja 'm quedaré ab lo silló. (*Passa á la esquerra.*)

SERAФÍ. Conformes. (*Passa á la dreta.*)

PRUDEN. Pero ab la condició de que ni un ni altre podém traspassar la ratlla.

SERAФÍ. Figuris que aquí hi ha Sant Pere Màrtir, lo Tibidabo... la montanya de Montjuich... ¡Tot lo que vulga!

PRUDEN. Y quedém obligats á guardar lo més rigurós silenci.

SERAФÍ. Bueno; pero 'm sembla que 'l somiar alt no déu entrar en tracte.

PRUDEN. Naturalment: pero de lo demés lo qui falti á lo tractat...

- SERAФÍ. Será un imprudent, un pillo, un home sense fe... sense cor... sense entranyas... sense...
- PRUDEN. Prou. Quietut, y bona nit tinga.
- SERAФÍ. Dormi de gust. (*Prudencia s' desfú l'monyo, se treu alguna prenda y s' arregla un vas d' aygua. Serafi comensa á arreglarse l' llit.*)
- PRUDEN. (Ab tot y la divisió qu' hem fet, no estich del tot massa tranquila: aquesta muralla 'm sembla molt poch sólida.)
- SERAФÍ. (Ben mirat, jo sòch lo qui hi guanyo. Diu que l' llit es tou. Vejam, probemho. Déu mèu! ¡Aixó no són matalassos, aixó són pedras!)
- PRUDEN. (Sembla que la son no l mata.) (*S' ha assentat al silló y busca una posició cómoda ab la cara tombada.*)
- SERAФÍ. (¡Pobre senyora! Déu estar malament. Vaig á oferirli lo coixí que 'm sobra.) (*S' acosta ab molt cuidado á la ratlla, y ab la mà fá senyas fins á cridarli l' atenció. Ella está d' esquena, pero al fi se n' adona y tomba l' cap. Ell, sempre ab senyas, l' hi ofereix lo coixí, indicantli la manera que l' ha de posar. Prudencia s' aixeca, lo pren y l' hi dóna las gracies. Tot en mimica.*)
- PRUDEN. (Es molt atent: ja no 'm sap gréu lo haver consentit que 'm fès companyia.)
- SERAФÍ. (¡Ah! Doném corda al rellotge, y á dormir.) Are se m' ocorre un dupte.
- PRUDEN. (Tè xispa aquest jove.)
- SERAФÍ. Demano parlament.
- PRUDEN. Digui.
- SERAФÍ. Lo illum, ¿que 's queda encés ó s' apaga?
- PRUDEN. Encés, encés; ¡vaya!
- SERAФÍ. Entesos. (*Se treu lo jaqué, després se descorra l' armilla, xiulant: «La donna è mobile, etc.»*)
- PRUDEN. (No he vist carácter més alegre.) (*Pausa.*) (*Prudencia s' adona pèl mirall de que 's despulla.*)
- PRUDEN. ¿Qué es lo que fá?
- SERAФÍ. Psit...
- PRUDEN. ¿Qué 's despulla?
- SERAФÍ. Psit...
- PRUDEN. Es que jo no puch permétrer...
- SERAФÍ. Hem quedat que punto en boca. (*Vá sense armilla ni corbata.*)
- PRUDEN. Pero aixó no es lo tracte...
- SERAФÍ. Lo llit perteneix al mèu territori, y fòra molt sensible que un llit que s' ha pagat dos cops, quedès sense duenyo.
- PRUDEN. L' hi demano, l' hi suplico que respecti...
- SERAФÍ. (¡Endavant! Ja m'ha atrapat.) Pero li adverteixo que jo no 'm fico al llit vestit: lo sopar

no 'm prova: no podria dormir de cap de las maneras. Prefereixo una cadira.

PRUDEN. Gracias.

SERAFFÍ. (Veyám lo que 'n trech.) /Se posa 'l paltó y s' assenta en una cadira, provant de dormir./ ¡Vaja! ¡Impossible! Lo respaldo té uns llistons que malmeten l' espinada.

PRUDEN. Si vol lo silló...

SERAFFÍ. No: no vull que surti de la sèva provinçia. Es dir: si tingués la amabilitat de acostarlo á la frontera...

PRUDEN. ¿Per qué?

SERAFFÍ. Ja ho veurá, dona. ¡Tot vol que l' hi digan!

PRUDEN. ¡Vaja! /Acosta 'l silló fins á tocar la ratlla, deixantlo d' esquena á ell y quedanhi assentada. Ell coloca dos cadiras de rengle prop del silló, s' hi assenta estirant las camas. Posa 'l coixí dalt del respaldo del silló, s' hi repenja y diu/:

SERAFFÍ. ¡Ah, ah! /Satisfet./

PRUDEN. Bueno: queda en peu lo contracte, y bona nit tinga.

SERAFFÍ. Hasta demá si Dèu vol. /Las camas l' hi surten de la cadira. Pausa./ (Estich mala-
ment. O sobran camas ó faltan cadiras. ¡Vaja,
es molt incòmoda aquesta manera de dormir!
¡Quína llàstima! Estar cansat, véurer un llit y
no poguer ficarshi. Com el que, mort de fret,
se mira la capa de un aparador... /Moventse
molt./ ¡Quín neguit! Pero jo crech que me 'l
dóna lo tenir tan frech á frech una senyora
tant simpática, tant bonica, tant...

PRUDEN. No 'm deixará dormir.

SERAFFÍ. Psit... (Probaré de trencá 'l son.) /Pausa./
¡Ay Dèu mèu!

PRUDEN. Vosté falta al tracte.

SERAFFÍ. ¡Jo?

PRUDEN. Ha dit: «¡Ay Dèu mèu!»

SERAFFÍ. Es que reso, senyora, reso. Es una costum
que tinch antes d' adormirmé.

PRUDEN. ¡Ah! /Pausa./

SERAFFÍ. (Qu' estich agitat. Es natural: ¡y qui no
s' agitaría trobantse en lo mèu puesto? Sembla
qu' está molt quieta.) ¡Que ja dorm? /A mitja
veu./ Sí, vaja: ja las pesa. No hi ha cap dup-
te. ¡Ay! ¡Qué bonica déu ser ab los ulls
aclucats! /S' incorpora: s' agenolla sobre las ca-
diras y s' apoya sobre 'l respaldo del silló.
Una de las cadiras fa soroll, y ell la renya ab
mímica grotesca./

PRUDEN. (Crech que 's belluga). /Seraffí allarga 'l
coll per véurerla bè, girantlo á dreita y esquer-
ra. Prudencia enretira 'l silló, y ell casi cau./

SERAFFÍ. ¡Ay, ay, ay!

PRUDEN. ¿Qué s' ha fet?

SERAFIG. Aixó no es de bon ésser: ha volat la mura-lla y podia desgraciarme. Pero á vosté, ¡qué se n' hi hauria endonat!

PRUDEN. ¡Oh! No: cregui qu' ho hauria sentit en gran manera.

SERAFIG. ¡De veras? (*Acostantshi.*)

PRUDEN. ¡Cóm, no! Si al fi y al cap es un jove molt digne y tinch d' agrahirli...

SERAFIG. ¡Oh! no 'm té d' agrahir res. Jo sí que tinch de estarho perque així... aprop sèu... me trobo felís... ditxós...de... (*Prenentli la mà.*)

PRUDEN. Miris que passa de la ratlla. (*Ab salameria.*)

SERAFIG. No hi fa res: sòch un moro de pau, sòch un foraster que admiro la bellesa del sèu... del sèu...

PRUDEN. Del mèu... ¿Qué? (*Molt acostats.*)

SERAFIG. ¡Ay! Tanquí aquets ulls, per favor, no 'm miri d' aquesta manera, ó... ó... (*Se sent qu' una pedra trenca ab furia lo vidre de la finestra esquerra.*)

LOS DOS. ¡Ay!

PRUDEN. ¿Qu' ha estat aixó?

SERAFIG. L' estranger que l' hi móu guerra; pero no tinga por: ja m' hi passat ab armas y bagatges al sèu territori, y 'm preparo á la defensa.

PRUDEN. ¡Obran lo finestró! ¡Y ja clareja!

SERAFIG. Y surt un bras y una má que aixeca la balda. (*Lo que s' indica.*)

PRUDEN. ¡Será l' tunante!

SERAFIG. Deixi, deixi, que l' hi trencaré l' bras.

PRUDEN. No... (*Detenintlo.*)

SERAFIG. ¡Lo mèu nebot! ¿Tú aquí, quan tenias de casarte? (*Eugenio ha saltat en escena.*)

ESCENA ÚLTIMA.

DITS, EUGENIO; luego SIMON.

EUGENIO Jo sí: jo qu'aixís qu' ha clarejat, he vist una maleta en lo pati; á la qüenta era tèva: la he registrada, y ab la cédula he trobat que l' que hi havia aquí dalt eras tú: tú que 'm consta qu' ets solter, y de consegüent vosté no es casada. Pero jo 'm venjaré: jo diré á tothom que vosté ha passat la nit, sola, en un hostal, ab un passatger que ni coneixía; y tú també me la pagarás.

SERAFIG. ¡Mira que sòch lo tèu oncle!

EUGENIO ¡Qué se m' endona!

SIMON. (*Sortint.*) Ja es aquí la diligencia. ¿Qué passa?

EUGENIO Que la senyora no es casada.—Que'l senyor es solter. A mí 'm consta—¡Y hem de ferho córrer!

SIMON. ¡Vaya! ¡Aixó es rebaixar la casa!

EUGENIO Ho sabrá tot Barcelona.

SERAFIG. Donchs no sabrá res de mal, perque sòch capás de casarme ab la senyora. ¿Me vols, Prudencieta?

PRUDEN. Con tal de no ser murmurada...

SERAFIG. Entesos. Déixat de Torelló. Aném á Barcelona, y cap á ca'l Bisbe falta gent. Aixís los vint mil duros que vols heretarme, los anirás á cobrá á ca'n Poldo.

EUGENIO Sá com 'llá, tinch promesa rica, y me'n podré ríurer. ¡Tío, dóm una abrassada!

SERAFIG. ¡Qué abrassada! Ja sè lo que vols dir: por to 'ls diners justos.

PRUDEN. Aquest argument senzill (*Al públich.*) un fi moral acrissola; senyora que viatja sola, á cada pas té un perill.

SERAFIG. Pero ella, tal viatge fent, ha trobat nuvi... com *sú*...

PRUDEN. Es que sols hi pót viatjá quan té molt enteniment.

SERAFIG. Permétin la llibertat: no surtin á la francesa: si la pessa 'ls ha agradat, aplauudeixin, ab franquesa, y 'm daré per saludat.

FI DE LA COMEDIA.

L' HEREU JAN.

Retornant d' un llarch viatge
qu' emprengué per negociar,
satisfet á sa Masía
ja s' entorna l' Hereu Jan.

Pèl camí que dú á lo poble
mòlta gent no hi pót passar:
lo camí no es pás de carro;
sols hi passa un animal.

L' Hereu Jan solet camina
sa familia recordant:
dú la manta á las espatllas,
la maleta en una má.

Las campanas ja divisa
del seu poble y ha esclamat:
—*Las campanas que tocavan
quan me varen batejar!*—

L' Hereu Jan té la Masía
que del poble dista un quart;
camí esprés, ab etsavaras,
porta al Más del Hereu Jan.

Nostre Hereu tranquil hi trenca
y lluny mira lo seu Más:
—*Quín goig!*—diu—*quína alegría*
té quan torna qui se 'n vá!—

La Masía 's véu mès clara;
l' Hereu mira, y ab esglay
mitja porta véu *tancada*...
Mitja porta del portal!

«—*Qu'* ha passat á la Masía?
Qu' es aixó? *Déu de pietat!*
Mitja porta aixís *tancada*!
Vol dir mort per enterrar!

»*Si haurá* mort la mèva esposa,
que tres mesos no he bésat!
Si será la mèva mare
que tant temps me vá criar!

»*Si* será l' oncle Baldiri...
si será lo mèu germá!
Si sigués algun dels mossos
ó la sogre... ménos mal.»

L' Hereu Jan són pás aviva,
y está clar, s' acosta al Más:
al terrat véu en desórdre,
matalassos, pots y banchs.

«—*Sí:* jes un mort! Lo que 'm temía...
es qu' ho treuen á orejar...»
diu y corra... *la espardenya*
casi bè l' hi toca al cap!

«—Si es la mare,—diu—prometo
fer espléndit funeral...
Si es la dona, d' are juro
no tornarme á casar pás.»

L' Hereu Jan arriba á l' era...
¡regna trista soledat!...
delirant corra á la porta
y d' un salt passa 'l llindar.

L' Hereu Jan topa ab sa sogre,
que dú encare estrenya-caps...
al mirarlo á n' ell frenétich,
se sorprén... y es natural.

—¿Qui s' ha mort?—l' Hereu esclama:
—contestéume; ¿qu' es? ¿qué hi há?
¿Per qué aixís, la mèva sogre,
mitja porta ne tancáu?—

Y diu ella:—Fém dissapte;
hem tret llits; hem espolsat;
y *jab la porta aixis tancada*
estrenyino bê 'l portal!

LO COTXERO.

Solté y jove, alegre y curro,
sòch un rey en la ciutat:
lo *pescante* es lo mèu trono;
los lacayos mos vassalls.

Tinch per cetro las xurriacas,
per corona un barret alt,
y per manto una levita
ab botons de dalt á baix.

Trap, trap, trap....
¡Au, la *Perla* y la *Briosa*!
¡Quínas eugas!
¡Quín trotar!

A la mèva veu de—*Paso!*
richs y pobres m' obran pás;
Lo mateix *faig* cementeris
que bateigs; tot m' es igual.

Jo he dut ximples á la *Rúa*,
y empleats á *besamans*;

jo he portat á en Carnestoltas,
y á un Alcalde principal.

Trap, trap, trap.....
¡Au! ¡Cotxero, fem muxoni,
que *tragino*
concejals!

—
¡Què n' he vistos jo de exemples,
de misteris y miralls!

Jo he portat mòltas *parejas*
pèl camí de Sarriá.

Un senyor vaig dú al Liceo
l' altre dia, á sentí 'l *Faust*,
y l' portava ab igual cotxe,
al hospici l' endemá.

Trap, trap, trap.....
En lo mòn tot puja y baixa;
mes jo sempre
sòch á dalt.

—
Lo mateix que lo mèu cotxe
es lo carro del Estat:
jo he portat possibilistas,
canovistas, federals.

Uns hi pujan y altres baixan,
los catúfols van rodant,
y 'ls senyors qu' avuy passejo
potser no 'ls durè demà.

Trap, trap, trap.....
¡Au, la *Perla* y la *Briosa*!
¡Au, que porto
governants!

Barcelona 9 de Octubre de 1880.

LOS PARES DE FAMILIA.

Tot al mòn avuy en dia
se fa objecte de comers:
hi há qui *esplota* fins la pátria,
l' amistat, l' amor, la fe.

D' aquest bull rés se n' escapa,
y ha arribat á tal estrém,
que 'l ser *Pare de familia*
¡es negoci que va bè!

—;Ay carát!

Jo ho entenç bén al contrari.
—Donchs va molt equivocat.

—

Figuréms per una estona
veure' un centre de treball:
l' amo diu al cap de feyna:
—Sobra un home; á despatxá'l.
—Está bè; traurém á en Pere.
—¿A ne 'n Pere? ¡Cá! ¡Aixó may!
Es un *Pare de familia*...
Tregui á en Pau, que no es casat.
—Pero bè:
¿y si en Pau sap més qu' en Pere?
—¡Cá! No's mira; va al carré.

—

—Tinch familia, don Fulano,
y l' *empleo*'m convè molt.
¡Sòch un *Pare de familia*!
Per ço he fet oposicions.
No per mí, per los de casa,
tè de ferme aquest favor.—
Y així 'l *Pare de familia*,
porque es tal, ho alcansa tot.
—Fins aquí
m' ha parlat de *pares* pobres.
—Vosté calli, y déixim dí.

—

—;A las armas—un cridava—
que la patria está en perill!
—¿Vosté vè?—Van preguntarli.
—Jo, fills mèus, no puch venir.
Sòch un pare de familia,
me dech tot á los mèus fills.—
Y mentre' altres se matavan,
ell restava molt tranquil.
—Bè, però
degué perdre tot prestigi?
—Varen ferlo regidó.

—

Un á un altre desafía
per assumptos del honor.

Aquest diu:-No ho puch admètrer—
y lo cert es que tè pòr.
—Digui, donchs, per qué no accepta.
—Comprendrà mà posició.
Sòch bon *pare*, y sacrifico
pèls mèus fills lo mèu valor.
—Francament:
de cobart no 'l deixaría.
—Ha quedat com un valent.

Ja 's pót fè una malifeta
si es un *pare* qui la fá,
pues l' hi diuhen:—Sòu un *Pare de família* y aixó us val.—
Si es un crim, en la defensa
fá notarho l' advocat,
y es ser *pare*, de vegadas,
circunstancia atenuant.
—Si ho mirém,
está clar que se 'n fá massa.
—Y no sè'hont arribarém.

Pues vindrá que quan un pare
al fill diga:—¿Qué vols ser?
—Vull ser *Pare de família*—
respondrà tot satisfet.
Y 's pendrà com á carrera;
n' hi haurá càtedras potser,
y quan vingan los *exàmens*,
hi haurán molts sobressalients.
—¿Vol, així,
qu' al qu' es *pare* se 'l desterri?
—Vull justicia! Veliaquí.

Desd' avuy diré á tals *pares*
que no esplotin lo sagrat,
qu' estudihin, si no saben,
y progressin en son rám.
Lo valor déu retribuirse,
lo talent tè de brillar,
y de *pares* que ho destorban
n' hem de fè un escarmient gran.
—¿De debó?
Jo sòch *Pare de família*.
—Donchs, ja ho sap. Estiga bó.

OBRAS DEL MATEIX AUTOR

que s'vénen en las llibrerías de Puig, Lopez, Mayol, Roig,
Verdaguer y otros

	RALS.
Ral per duro. Comedia original en 3 actes.	8
De Nadal á Sant Esteve. Comedia original en 2 actes.	6
La mà del inglés. Comedia original en 3 actes (1).	8
La Virgen de las Mercedes. Drama original en 5 actos y en prosa.	8
Lo cant de la Marsellesa. Sarsuela original, d' aparato, en 3 actes (2).	4
Lo rellotge del Montseny. Sarsuela original, de mágica, en 4 actes (2) (4. ^a edició agotada).	4
De la terra al sol. Viatge original, de gran espectacle, en 3 actes (2) (3. ^a edició).	4
Lo rústich Bertoldo. Comedia d' aparato en 4 actes (3).	8
Bertoldino. Comedia d' aparato en 4 actes (3).	8
Las devanadoras. Viatge estrany en 3 actes. (Arreglo).	4
Las cùas. Sarsuèla original en 2 actes (2).	4
¡Carambolas! Comedia original en un acte.	4
¡Endavant las attxas! Comedia original en un acte.	4
Las festas de Barcelona. Revista original en un acte.	2
Las guanteras. Joguet cómich-lirich original, en un acte.	4
Sancho Panza. Capricho cómico en 2 cuadros (4).	4
Lo xiú... xiú... Parodia en un acte (4. ^a edició).	2
¡La sortija! Comedia infantil original, en un acte.	2
El Conquistador. Zarzuela castellana en un acto.	4
Lo senyor del tercer pis. Comedia en un acte.	4
Cércol de bòta. Parodia en un acte (2. ^a edició).	2
Lo bando de l' Alcaldia. Parodia en un acte. (2. ^a edició).	2
Una senyora sola. Comedia en un acte. (4. ^a edició).	4
La nit de nuvis. Comedia en un acte. (4. ^a edició).	4
La hortolana del Born. Sarsuela en 2 actes. (2. ^a edició económica).	2
Doña Flamenca. Guasa cómico-lírico-política en un acto.	4
Cuatre casats y un viudo. Comedia en un acte.	4
La ratlla torta. Parodia en un acte.	4
Baralla de pescateras... Parodia en un acte.	4
¡Aqui estoy yo! Monólogo cómico-lírico.	2

INÈDITAS

- Lo badall de 'n Carreras. Comèdia en un acte.
 De rejas adentro ó la noche del crimen. Capricho cómico-lírico en un acto y en verso.
 Cada casa es un món. Comèdia original en 3 actes.
 Dos com se negan. Comèdia original en un acte.
 Lo secret dels sabis. Sarsuela d' aparato, original, en 3 actes (2).
 De la tierra al sol. Zarzuela castellana en 3 actos (2).

(1) En collaboració amb D. Frederich Soler (Pitarra).

(2) En col. amb D. Narcís Campomanes.

(3) En col. amb Ses. Soler i Fallà y Codina.

(4) No s'ha pogut trobar la obra, però s'ha de ser representada en societades culturals.